

Tarih: Ocak 2023

Milli Reasürans T.A.Ş.
adına sahibi
F. Utku ÖZDEMİR

İnceleme Kurulu
ÜYE

Özlem CİVAN
ÜYE

Kaan ACUN
ÜYE

Muhittin KARAMAN
ÜYE

Gökhan AKTAŞ
ÜYE

Selçuk ÜNAL

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Güneş KARAKOYUNLU

Basım Yayın Koordinatörü
Yasemin TAHMAZ

Dizgi Sorumlusu
Yasemin TAHMAZ

Kapak Dizaynı
Umut SİLE

Baskı
CEYMA MATBAASI
Matbaacılar Sitesi
Yüzyıl Mah. 4. Cad. No. 123
Bağcılar - İstanbul

Yönetim Yeri:
Merkez
Maçka Cad. 35
34367 Şişli / İstanbul

Tel : 0-212-231 47 30 / 3 hat
E-mail : reasuror@millire.com.tr
Internet : <http://www.millire.com.tr>

Yayın Türü: Yerel süreli yayın

3 ayda bir yayımlanır.

**Dergide yer alan yazıların
içeriğinden yazı sahipleri
sorumludur.**

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de Lisans Düzeyinde Sigortacılık ve Aktüerya Eğitimi.....	5
Reasürans Alanında 2022 Yılında Yapılan Seçilmiş Çalışmalar.....	14
İklim, Savaş ve Enflasyon Reasürörleri Harekete Geçirdi.....	19
Günümüzün Kurumsal Ortamında Yönetici Sorumluluk Poliçesinin Artan Önemi.....	23
İlan Kasırgası Halihazırda Daralmış Olan Reasürans Piyasasında Baskıyı Artıracak.....	25

Değerli Okurumuz,

Reasürör dergisini gönderebilmemiz amacıyla tarafımıza iletilen kişisel verilerinizin, bu kapsam ile sınırlı olmak üzere işlenebileceğini, saklanabileceğini ve paylaşılabilirliğini, konuyla ilgili Aydınlatma Beyanına;

<http://www.millire.com/KisiselVerilerinKorunmasi.html>

linkinden ulaşabileceğinizi bilgilerinize sunar, onay vermemeniz durumunda tarafımıza bilgi vermenizi rica ederiz.

Reasürör Gözüyle

Her sektörde olduğu gibi kritik bir hizmet sektörü olan sigortacılıkta da teorik ve teknik eğitimle donatılmış işgücü önemli bir gereksinimdir. Donanımlı insan kaynağı gereksinimini karşılamak üzere ülkemizde sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren fakülteler ve yüksekokullar; aktüerya bilimleri, sigortacılık ve aktüerya bilimleri, sigortacılık, sigortacılık ve risk yönetimi, sigortacılık ve sosyal güvenlik, bankacılık ve sigortacılık programları adı altında yapılandırılmıştır. Dergimizin Ocak sayısında Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Behlül Ersoy Türkiye’de sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren lisans düzeyindeki programların müfredat ve kontenjanları ile öğrencilerin demografik kırılımlarını incelerken bu analizin bulguları aracılığıyla lisans düzeyindeki eğitimin güncel durumu üzerinden sektör paydaşlarına yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Zara Veysel Dursun Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Finans ve Bankacılık Bölümü Doç. Dr. Yusuf Akgül ise dergimizde yer alan yazısında 2022 yılında dünya genelinde reasürans alanında yapılan çalışmaları inceleyerek, konjonktür ve güncel eğilimler çerçevesinde şekillenen çalışmaların ana konu başlıklarına ve bu çalışmalarda kullanılan metotlara değinmektedir.

Yabancı Basından Seçmeler Bölümü’nde ise 2023 yenilemelerinde piyasamız dahil global ölçekte yaşanan fiyat artışı ve kapasite daralmasına yol açan önemli konu başlıklarından Ian Kasırgası ile iklim değişikliği, savaş ve enflasyona ilişkin iki çeviri ve Yönetici Sorumluluk Sigortalarının özellikleri ve artan önemini konu alan bir çeviri yer almaktadır.

Türkiye'de Lisans Düzeyinde Sigortacılık ve Aktüerya Eğitimi

Giriş

Sigortacılığın günümüz modern dünyasında yer edinme serüveni neredeyse insanlık tarihi kadar eskilere uzanmaktadır. Özellikle sigortanın çıkış noktasına ilişkin yapılan araştırmalar göstermektedir ki, günümüz sigortacılık uygulamalarına yakın faaliyetlere, Antik Mısır Medeniyetinden (M.Ö. 4500) başlayıp yine yaşadıkları dönemin en gelişmiş uygarlıklarından biri olan Babil'den (M.Ö. 2500-2250) Yunan şehir devletlerine (M.Ö. 640-558) doğru giden birçok uygarlığın kalıntılarında rastlamak mümkündür (Ersoy, 2018:54-55). Her ne kadar günümüz modern sigortacılığının ilkel birer örneği olsalar da Göbekli Tepe gibi insanlığın medeniyet tarihine ilişkin çarpıcı bulgularının yer aldığı keşifler aracılığıyla sigortacılık tarihini geçmişe doğru sürekli güncellememiz kaçınılmazdır. Burada dikkat çeken ayrıntı ise tıpkı günümüzde olduğu gibi dönemin kalkınmış ve en ileri uygarlıklarında yine en gelişmiş sigortacılık faaliyetlerinin görülüyor olmasıdır. Basit bir çıkarım ile, ekonomik gelişmişlik düzeyiyle sigortacılığın gelişimi arasındaki pozitif korelasyon tarihsel olarak da teyit edilmektedir.

Günümüz modern dünyasına baktığımızda sigortacılık sektörü vermiş olduğu kapsayıcı ve güçlü teminat marifetiyle ülke ekonomilerinin vazgeçilmez unsuru haline gelmiştir. Özellikle gelişmiş ekonomilerde finansal sistemin taşıyıcısı olan sigortacılık sektörünün, Türkiye gibi yükselen ekonomilerde de bankacılığın hemen

ardından başat bir rol üstlendiği görülmektedir. Peki sigortacılık sektörünün finansal sistemin kompozisyonundaki ağırlığı dikkate alındığında sektörün en önemli paydaşları ve Türkiye'de sigortacılığın gelişimini besleyen okulları yeterince tanıyor muyuz? Bu bağlamda makalenin konusu Türkiye'de "Sigortacılık" ve "Aktüerya" eğitimi veren lisans düzeyindeki programların müfredatları, kontenjanları, yerleşen öğrencilerin demografik özellikleri gibi kırımlarının analiz edilmesidir. Böylece analiz sonucu ortaya konan bulgular aracılığıyla sigortacılık sektörüne yönelik lisans düzeyindeki eğitimin güncel durumu üzerinden sektör paydaşlarına yönelik önerilerde bulunulması amaçlanmaktadır.

1. Sigortacılık Eğitimi Üzerine Yapılan Çalışmaların Kısa Tarihçesi

Dünyada sigortacılık eğitimi üzerine yapılan çalışmalarda ağırlıklı olarak kullanılan programın adı "Risk Yönetimi ve Sigortacılık"tır (RMI). Bu çalışmaların kapsamı 19. yüzyılın sonlarına kadar uzanmaktadır. Söz konusu çalışmalarda; ilgili programların mezunlarının yüksek lisans ve doktora tezlerine ilişkin kayıtlara ulaşılmaktadır. Bu tezlerin, Avrupa'da Université de Paris, Université de Caen Basse-Normandie, Université de Toulouse gibi, Kuzey Amerika'da Columbia University, Cornell University, Yale University gibi, Asya'da Peking University gibi seçkin üniversitelerde yazıldığı görülmektedir. Ayrıca sigortacılık eğitiminin üniversite düzeyinde verilmediği dönemde, İngiltere ve İrlanda

Sigorta Enstitüsü Federasyonu, New York Sigorta Cemiyeti gibi sektörün kendi eğitim kurumları tarafından seminer ve mektup aracılığıyla eğitim verildiği görülür (Kwon, 2015: 2-3).

Türkiye’de ise sigortacılık eğitimi temalı araştırmalar oldukça yakın tarihli ve kısıtlı sayıdadır. Bunun en önemli sebebi sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren programların mazisinin yakın anabilim dallarındaki (işletme, iktisat gibi) programlar kadar gerilere gitmeyişiştir. Bu çalışmaların arasında konu başlıkları ve kapsayıcılığı açısından müstesna olan Sigortacılık Eğitim Merkezi’nin (SEGEM) 16-17 Nisan 2011’de gerçekleştirdiği “Sigortacılık ve Aktüerya Eğitimi Çalıştayı” dikkat çekmektedir. Çalıştayı sonuç bildirgesinde, sigortacılık sektörü paydaşlarına (üniversiteler, sigorta şirketleri, reasürörler, brokerler, acenteler, düzenleyici ve denetleyici otoriteler gibi) yönelik öneriler sunulmaktadır (SEGEM, 2011).

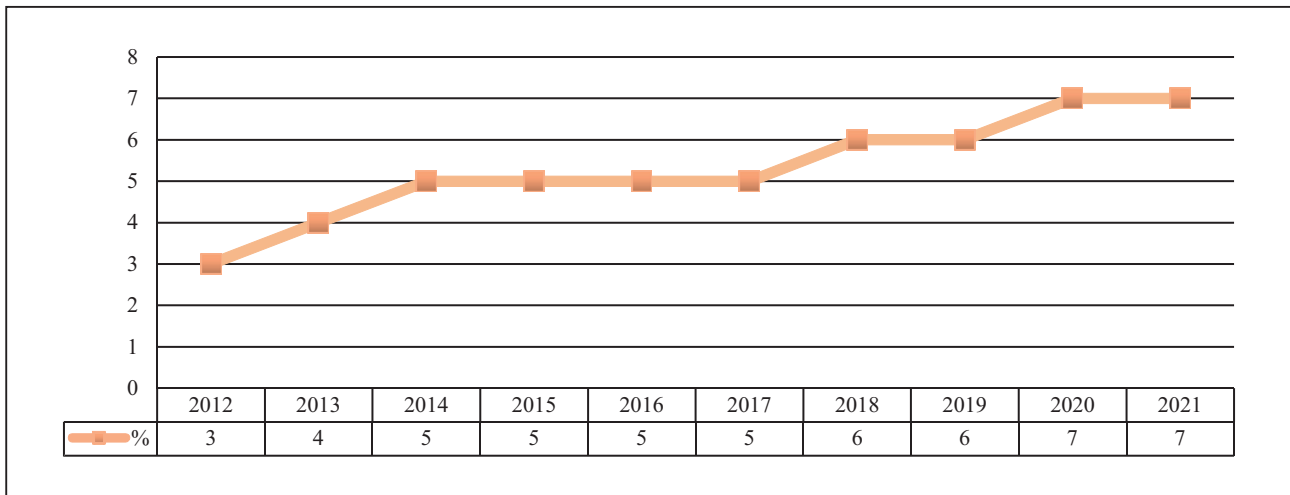
Türkiye’de lisans düzeyinde sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren programların açılması ile sigortacılık eğitimi akademisyenlerin de ilgisini çekmeye başlamıştır. Bu noktada sigortacılık

eğitimi üzerine yapılan çalışmaların sayısı da artmaya başlamıştır (Çelikkol ve Dalkılıç, 2010; Cula ve Muluk, 2016; Cula, Muluk ve Çiftçi, 2016). Anılan çalışmanın önceki çalışmalardan farklılaşan en önemli noktası sigortacılık ve aktüerya eğitimi almak isteyen adayların Türkiye’deki başarı sıralamaları, alternatif tercihleri, geldikleri şehirler ve cinsiyet gibi demografik özellikleri özelinde değerlendirilmesidir.

2. Türkiye’de Sigortacılık ve Aktüerya Lisans Mezunlarının Güncel Durumu

Türkiye yükselen ekonomilerden biri olması ve genç nüfusu ile sigortacılığın geleceği adına önemli bir potansiyele sahiptir. Bu potansiyelin performansa dönüşümünde itici güç olan eğitilmiş ve donanımlı insan kaynağı ise sektörün en önde gelen gereksinimlerinden biridir. Özellikle sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, sigortacılık sektörünü düzenleyen ve denetleyen otoriteler ve diğer sigorta sektörü paydaşlarının kalifiye personel ihtiyaçlarının sigortacılık ve aktüerya lisans eğitimi veren fakülte veya yüksekokullar tarafından karşılanması beklenmektedir.

Grafik-1 Sigortacılık ve Aktüerya Lisans Mezunlarının Sektördeki Toplam Lisans Mezunları İçindeki Oranı (%)

Kaynak: TSB, 2022

Beklentilere karşın gerçek durum ise Grafik 1’de görülmektedir. Sigortacılık ve aktüerya lisans programlarının sektörlerdeki toplam lisans mezunlarının arasındaki oransal değişiminin derlendiği Grafik 1’de 2012-2021 yılları arasındaki 10 yıllık değişim görülmektedir (TSB, 2022). Buna göre, bazı yıllar sigortacılık ve aktüerya eğitimi alan mezunların istihdam oranında herhangi

bir değişim olmazken bazı yıllar toplam lisans mezunları arasındaki istihdam oranında artışlar yaşandığı görülmektedir. Sigortacılık sektörü sigortacılık mesleğini tercih eden söz konusu program mezunlarına görece istikrarlı bir istihdam artışı sağlasa da sigortacılık ve aktüerya mezunlarının toplam lisans mezunları arasındaki oranı maalesef mütevazı düzeyde kalmıştır.

Tablo-1 Sigortacılık Sektöründe Çalışan Lisans Mezunları (2021 Yılı)

Mezun Olduğu Bölüm	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomi	385	467	852
İşletme	1.516	1.669	3.185
Hukuk	66	212	278
Sigortacılık / Aktüerya	307	428	735
Mühendislik	889	528	1.417
Diğer	1.672	2.162	3.834
TOPLAM	4.835	5.466	10.301

Kaynak: TSB, 2022

Sigortacılık sektöründe çalışan lisans mezunlarının programlara göre güncel dağılımı Tablo 1’de görülmektedir (TSB, 2022). 2021 yılında sigortacılık sektöründe istihdam edilen lisans mezuniyet programları en yüksekten sıralandığında işletme, mühendislik, ekonomi ve ardından sigortacılık ve aktüerya programının geldiği görülmektedir. Son verilere göre de tüm müfredatı ve akademik kadrolarıyla sektöre kalifiye personel yetiştirme misyonuna sahip olan bu programların ilk üçte dahi yer alamadığı görülmektedir.

3. Türkiye’de Sigortacılık ve Aktüerya Eğitimi Veren Lisans Programları

Türkiye’de sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren programlar farklı isimlerle farklı fakülte veya yüksekokullar bünyesinde yer almaktadır. Çalışmada ise, müfredatlarının en az %50’sini sigortacılıkla ilgili derslerin işgal ettiği ve isimlerinde “sigortacılık” veya “aktüerya” geçen programlara yer verilmiştir. Bunun yanında, Türkiye’de müfredatlarında az da olsa sigortacılıkla ilgili dersler olan Bankacılık ve Finans gibi

programların da var olduğu bilinmelidir. Ayrıca çalışmaya, 2020 yılında yerleşmiş ve kesin kayıt yapılmış olan programlar dahil edilmiştir.

YÖK Lisans Atlası’ndan derlenen verilere göre Türkiye’de sigortacılık ve aktüerya eğitimi, fakültelerin veya yüksekokulların; aktüerya bilimleri, sigortacılık ve aktüerya bilimleri, sigortacılık, sigortacılık ve risk yönetimi, sigortacılık ve sosyal güvenlik, bankacılık ve sigortacılık isimli programları aracılığıyla verilmektedir (YÖK, 2022).

3.1. Aktüerya Bilimleri Programı

Tablo 2’de görüldüğü gibi YÖK Lisans Atlası 2020 yılı verilerine göre 6’sı Türkiye’de, 1’i KKTC’de olmak üzere toplam 7 aktüerya bilimleri programı bulunmaktadır (YÖK, 2022). Bu programda ağırlıklı olarak matematik ve istatistik derslerinin yanında hayat ve hayat dışı matematiği, aktüeryal yazılımlar gibi dersler bulunmaktadır. Görüldüğü üzere ilgili bölümü tercih edecek adayların sayısal puan türünden seçim yapmaları beklenmektedir.

Tablo-2 Aktüerya Bilimleri Programları

Üniversite, Fakülte / Yüksekokul	Üniversite Türü	Puan Türü	Kontenjan	Kesin Kayıt Yaptıran	Başarı Sırası*	Cinsiyet Dağılımı		Yerleşenlerin Geldikleri İlk Üç İl	Yerleşen Okul Birincileri	Programa Yerleşenlerin Tercih Ettiği Alternatif Program
Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi	Devlet	Sayısal	72	70	315.420	Kız %51,4	Erkek %48,6	1. Ankara 2. İstanbul 3. Antalya	1	1. Matematik 2. İstatistik 3. Hemşirelik
Marmara Üniversitesi, Finansal Bilimler Fakültesi	Devlet	Sayısal	62	61	329.543	Kız %48,4	Erkek %51,6	1. İstanbul 2. Adana 3. Kocaeli	Yok	1. İstatistik 2. Fizyoterapi ve Rehabilitasyon 3. Fizik
Ankara Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Devlet	Sayısal	62	61	363.629	Kız %51,6	Erkek %48,4	1. Ankara 2. Kayseri 3. Denizli	Yok	1. Matematik, 2. İstatistik, 3. Kimya
Selçuk Üniversitesi, Fen Fakültesi	Devlet	Sayısal	31	29	533.198	Kız %32,3	Erkek %67,7	1. Konya 2. İstanbul 3. Ankara	Yok	1. İstatistik 2. Matematik 3. Peyzaj Mimarlığı
Kırıkkale Üniversitesi, Fen - Edebiyat Fakültesi	Devlet	Sayısal	31	31	597.415	Kız %48,4	Erkek %51,6	1. Ankara 2. İstanbul 3. Mersin	Yok	1. İstatistik 2. Matematik 3. Moleküler Biyoloji ve Genetik
Doğu Akdeniz Üniversitesi, Fen ve Edebiyat Fakültesi (KKTC)	Vakıf (Burslu)	Sayısal	10	2	675.373	Kız %0	Erkek %100	1. İstanbul 2. İzmir	Yok	1. Şehir ve Bölge Planlama 2. Orman Mühendisliği 3. Matematik
Karabük Üniversitesi, İşletme Fakültesi	Devlet	Sayısal	41	38	691.231	Kız %48,8	Erkek %51,2	1. İstanbul 2. Bursa 3. Ankara	Yok	1. Orman Mühendisliği 2. Biyoloji 3. Peyzaj Mimarlığı

* 0,12 Katsayı ile Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası

Aktüerya bilimleri programları arasında yerleşen son kişinin başarı sıralaması dikkate alındığında diğer üniversitelere göre en başarılı program Hacettepe Fen Fakültesi'ne aittir. 72 kişilik kontenjanının %100'üne yakını kesin kayıt yaptıran sigortacı adaylarının biri gelmiş olduğu lisenin birincisidir. Ayrıca sayısal puan türünden kabul alan programı tercih edenlerin alternatif tercihlerinin ağırlıklı olarak Matematik ve İstatistik gibi yakın programların olması, bilinçli bir tercih yapıldığını düşündürmektedir. Bunun yanında, programa yerleşenlerin cinsiyet dağılımına baktığımızda dengeli bir kompozisyon olduğu görülmektedir. Programa yerleşenlerin ise, 2 üniversite hariç ağırlıklı olarak buldukları ilden geldikleri dikkat çekmektedir. Türkiye'de YÖK Lisans Atlası 2020 yılı verilerine göre 1'i KKTC olmak üzere toplam 7 Aktüerya Bilimleri Programı'nın toplam kontenjanı 309 olup, bu kontenjanlara yerleşip kayıt yaptıran 292 öğrenci bulunmaktadır.

Bu da yaklaşık %94'lük bir doluluğa isabet etmektedir.

3.2. Sigortacılık ve Aktüerya Bilimleri Programı

Türkiye'de sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren bir diğer program Sigortacılık ve Aktüerya Bilimleri Programı olup sadece On Dokuz Mayıs Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Adından anlaşıldığı gibi sigortacılık ve aktüerya bilimleri programlarının birleşiminden oluşan hibrit bir programdır. Müfredatında sigortacılık programlarında verilen, sigortacılığın temelleri, sigorta matematiği, reasürans teknikleri gibi derslerin yanında aktüerya bilimleri programlarında gördüğümüz, aktüeryal yazılımlar, aktüerya matematiği gibi dersler de yer almaktadır. İlgili program aktüerya bilimleri programlarından puan türü olarak ayrılmaktadır. Aktüerya bilimleri programları haricindeki diğer sigortacılık ile ilgili programlarda olduğu gibi Eşit Ağırlık Puan Türü ile öğrenci kabul edilmektedir.

Tablo-3 Sigortacılık ve Aktüerya Bilimleri Programı

Üniversite, Fakülte / Yüksekokul	Üniversite Türü	Puan Türü	Kontenjan	Kesin Kayıt Yaptıran	Başarı Sırası*	Cinsiyet Dağılımı		Yerleşenlerin Geldikleri İlk Üç İl	Yerleşen Okul Birincileri	Programa Yerleşenlerin Tercih Ettiği Alternatif Program
On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Bafra İşletme Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	41	38	974.373	Kız %34,2	Erkek %65,9	1. Samsun 2. İstanbul 3. Giresun	Yok	1. İktisat 2. İşletme 3. Türk Dili Edebiyatı

* 0,12 Katsayı ile Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası

Sigortacılık ve Aktüerya Bilimleri Programı'na ilişkin 2020 yılına ait istatistikler Tablo 3'te bulunmaktadır. Programa ait 41 kontenjanın 38'ine kesin kayıt yaptıran adayların erkek ağırlıklı olduğu görülmektedir. Herhangi bir lise birincisi programa yerleşmezken, yerleşenlerin geldikleri il sıralamasında üniversitenin bulunduğu Samsun ili birinci sıradadır. Yerleşenlerin alternatif tercihleri ise, yine benzer fakülte ve yüksekokullarda yer alan iktisat ve işletme programları olmuştur.

3.3. Sigortacılık veya Sigortacılık ve Risk Yönetimi Programları

Türkiye'de, YÖK Lisans Atlası 2020 yılı verilerine göre Tablo 4'te görüldüğü üzere, 1'i vakıf, 5'i devlet üniversitesi olmak üzere toplam 6 adet Sigortacılık veya Sigortacılık ve Risk Yönetimi Programı bulunmaktadır (YÖK, 2022). Bu programlarda; temel sigortacılık, sigorta muhasebesi, sigorta matematiği, reasürans teknikleri gibi dersler verilmektedir. Ayrıca ilgili programlar Eşit Ağırlık Puan Türü'nden öğrenci kabul etmektedir.

Tablo-4 Sigortacılık veya Sigortacılık ve Risk Yönetimi Programları

Üniversite, Fakülte / Yüksekokul	Üniversite Türü	Puan Türü	Kontenjan	Kesin Kayıt Yaptıran	Başarı Sırası*	Cinsiyet Dağılımı		Yerleşenlerin Geldikleri İlk Üç İl	Yerleşen Okul Birincileri	Programa Yerleşenlerin Tercih Ettiği Alternatif Program
Akdeniz Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	52	49	699.123	Kız %32,7	Erkek %67,3	1. İstanbul 2. Bursa 3. Sakarya	Yok	1. İşletme 2. Turizm İşletmeciliği 3. Bankacılık ve Finans
Başkent Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi	Vakıf (%100 Burslu)	Eşit Ağırlık	5	5	340.928	Kız %40	Erkek %60	1. Ankara 2. Bolu	Yok	1. İşletme 2. İktisat 3. Sosyal Hizmet
Başkent Üniversitesi, Ticari Bilimler Fakültesi	Vakıf (%50 Burslu)	Eşit Ağırlık	25	8	958.019	Kız %11,1	Erkek %88,9	1. Samsun 2. Ankara	Yok	1. İşletme 2. Uluslararası Ticaret ve Finansman 3. Yönetim Bilişim Sistemleri
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Dinar Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet	Eşit Ağırlık	21	12	998.766	Kız %50	Erkek %50	1. Antalya 2. Afyon 3. Uşak	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. Maliye 3. Sağlık Yönetimi
Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu	Devlet	Eşit Ağırlık	72	70	532.749	Kız %59,7	Erkek %40,3	1. Ankara 2. İstanbul 3. İzmir	Yok	1. İşletme 2. Sağlık Yönetimi 3. Finans ve Bankacılık
Marmara Üniversitesi, Finansal Bilimler Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	62	62	348.883	Kız %41,9	Erkek %58,1	1. İstanbul 2. Zonguldak 3. İzmir	1	1. İşletme 2. Sağlık Yönetimi 3. İktisat
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	31	30	935.536	Kız %45,2	Erkek %54,8	1. Ankara 2. Kütahya 3. Bursa	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. Maliye 3. İşletme

* 0,12 Katsayı ile Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası

Tablo 4'e göre ilgili programların bulunduğu üniversite fakülte ve yüksekokullar arasında yerleşen son kişinin başarı sıralaması dikkate alındığında en başarılı program %100 tam burslu ve 5 kişiye açılan kontenjanının tamamını dolduran Başkent Üniversitesi Ticari Bilimler Fakültesi'dir. Bununla birlikte Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Yüksekokulu, yeni adıyla Finansal Bilimler Fakültesi, lise birincisi olan bir kişiyi öğrencilerinin arasına katmayı başarmıştır. Yerleşenlerin alternatif tercihleri ise işletme, finans ve bankacılık gibi yakın programlardır. İstanbul ve Ankara'da bulunan üniversitelerdeki ilgili programa yerleşenlerin çoğunluğu yine aynı şehirden olup bu iki metropolün dışındaki programlara ise üniversiteye yakın büyük şehirlerin ağırlıklı olarak öğrenci gönderdiği görülmektedir. İlgili bölümlerin toplam kontenjanı

268 olup bu kontenjanlara yerleşip kayıt yaptıran 236 öğrenci bulunmaktadır. Yaklaşık %88'lik bir doluluk oranındaki bu programlarda erkek öğrencilerin sayısal olarak çoğunlukta olduğu görülmektedir.

3.4. Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Programları

Türkiye'de sigortacılık eğitimi veren bir diğer program ise Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Programı'dır. YÖK Lisans Atlası 2020 yılı verilerine göre Tablo 5'te görüldüğü üzere, ilgili program 1'i vakıf, 1'i devlet olmak üzere 2 üniversitede bulunmaktadır (YÖK, 2022). Bu programda; sigortacılığa giriş, sosyal güvenliğe giriş, sigorta branşları ve teknikleri gibi dersler verilmektedir. Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Programı da Eşit Ağırlık Puan Türü'nden öğrenci almaktadır.

Tablo-5 Sigortacılık ve Sosyal Güvenlik Programları

Üniversite, Fakülte / Yüksekokul	Üniversite Türü	Puan Türü	Kontenjan	Kesin Kayıt Yaptıran	Başarı Sırası*	Cinsiyet Dağılımı		Yerleşenlerin Geldikleri İlk Üç İl	Yerleşen Okul Birincileri	Programa Yerleşenlerin Tercih Ettiği Alternatif Program
						Kız	Erkek			
Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	62	61	627.244	Kız %61,3	Erkek %38,7	1. Düzce 2. Sakarya 3. Zonguldak	Yok	1. Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 2. Sosyal Hizmet 3. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Düzce Üniversitesi, İşletme Fakültesi	Devlet (İkinci Öğretim)	Eşit Ağırlık	31	30	788.901	Kız %41,9	Erkek %58,1	1. Düzce 2. Sakarya 3. İstanbul	Yok	1. İşletme 2. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi 3. Sağlık Yönetimi
KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	Vakıf (%100 Burslu)	Eşit Ağırlık	10	10	513.447	Kız %60	Erkek %40	1. Konya 2. İstanbul 3. Ankara	Yok	1. Hemşirelik 2. İşletme 3. Sosyal Bilimler Öğretmenliği
KTO Karatay Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi	Vakıf (%50 Burslu)	Eşit Ağırlık	20	7	991.034	Kız %66,7	Erkek %33,3	1. Konya 2. Kırşehir	Yok	1. İktisat 2. İşletme 3. Uluslararası Ticaret ve Lojistik

* 0,12 Katsayı ile Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası

Tablo 5'te yerleşen son kişinin başarı sırası dikkate alındığında en başarılı üniversitenin bir vakıf üniversitesi olan KTO Karatay Üniversitesi olduğu ve %100 burslu olarak açtığı 10 kişilik kontenjanının tamamının dolduğu görülmektedir. Türkiye'de ilgili programa ait 123 kontenjan açılmış ve bunun 108'ine kesin kayıt yapılmıştır.

Bu da yaklaşık olarak doluluk oranının %88 olması anlamına gelmektedir. Programa ağırlıklı olarak üniversitenin bulunduğu şehirde yaşayanların yerleştiği ve yerleşenlerin çoğunluğunun kız olduğu görülmektedir. Ayrıca yerleşenlerin alternatif tercihlerinde ise bir bütünlük bulunmamaktadır.

3.5. Bankacılık ve Sigortacılık Programları

Türkiye’de sigortacılık eğitimi veren son program ise Bankacılık ve Sigortacılık Programı’dır. Programın müfredatı adından anlaşıldığı

gibi finansal sistemin iki temel sektörü olan bankacılık ve sigortacılığa ilişkin; temel sigortacılık, temel bankacılık, sigorta muhasebesi, banka muhasebesi gibi derslerden oluşmaktadır.

Tablo-6 Bankacılık ve Sigortacılık Programları

Üniversite, Fakülte / Yüksekokul	Üniversite Türü	Puan Türü	Kontenjan	Kesin Kayıt Yaptıran	Başarı Sırası*	Cinsiyet Dağılımı		Yerleşenlerin Geldikleri İlk Üç İl	Yerleşen Okul Birincileri	Programa Yerleşenlerin Tercih Ettiği Alternatif Program
						Kız %	Erkek %			
Afyon Kocatepe Üniversitesi, Bolvadin Uygulamalı Bilimler Fakültesi**	Devlet	Eşit Ağırlık	52	3	565.612	Kız %50	Erkek %50	1. Balıkesir 2. Kahramanmaraş 3. Malatya	Yok	1. Psikoloji 2. Maliye 3. İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Büyükkutlu Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	41	39	871.782	Kız %56,1	Erkek %43,9	1. Isparta 2. Mersin 3. Hatay	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. İşletme 3. İktisat
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Turhal Uygulamalı Bilimler Fakültesi	Devlet	Eşit Ağırlık	31	31	939.982	Kız %48,4	Erkek %51,6	1. Tokat 2. Samsun 3. Kayseri	Yok	1. Maliye 2. Finans ve Bankacılık 3. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi**	Vakıf (%100 Burslu)	Eşit Ağırlık	4	4	352.849	Kız %75	Erkek %25	1. İstanbul 2. Hatay 3. Mardin	Yok	1. Psikoloji 2. İşletme 3. İktisat
İstanbul Gelişim Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi**	Vakıf (%50 Burslu)	Eşit Ağırlık	23	4	567.074	Kız %100	Erkek %0	1. İstanbul	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. İktisat 3. Uluslararası Ticaret ve Finansman
İstanbul Medipol Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	Vakıf (%100 Burslu)	Eşit Ağırlık	6	6	265.219	Kız %66,7	Erkek %33,3	1. İstanbul	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. Ekonomi ve Finans 3. Uluslararası Finans ve Bankacılık
İstanbul Medipol Üniversitesi, İşletme ve Yönetim Bilimleri Fakültesi	Vakıf (%50 Burslu)	Eşit Ağırlık	34	28	796.846	Kız %47,1	Erkek %52,9	1. İstanbul 2. Adana 3. Kocaeli	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. İşletme 3. Uluslararası Ticaret ve Finansman
Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet	Eşit Ağırlık	31	29	924.055	Kız %61,3	Erkek %38,7	1. Konya 2. Karaman 3. Mersin	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. Maliye 3. Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
Trakya Üniversitesi, Keşan Yusuf Çapraz Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet	Eşit Ağırlık	31	29	799.137	Kız %45,2	Erkek %54,8	1. İstanbul 2. Hatay 3. Kocaeli	Yok	1. İktisat 2. Finans ve Bankacılık 3. Psikoloji
Trakya Üniversitesi, Uzunköprü Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	Devlet	Eşit Ağırlık	41	39	879.078	Kız %48,8	Erkek %51,2	1. İstanbul 2. Bursa 3. Tekirdağ	Yok	1. Finans ve Bankacılık 2. Maliye 3. İktisat

* 0,12 Katsayı ile Yerleşen Son Kişinin Başarı Sırası

**2021 Yılı Verileri

Tablo 6’daki veriler YÖK Lisans Atlası 2020 ve 2021 yılına ait olup Türkiye’de ilgili programı olan 2 vakıf, 5 devlet olmak üzere 7 üniversite bulunmaktadır (YÖK, 2022). Trakya Üniversitesi’nde ise iki farklı yüksekokulda bankacılık ve sigortacılık programı yer almaktadır. Yerleşen son kişinin başarı sırası dikkate alındığında

bir vakıf üniversitesi olan İstanbul Medipol Üniversitesi’nin en başarılı olduğu görülmektedir. İlgili üniversitenin %100 burslu olarak açtığı 6 kişilik kontenjanın tamamının dolduğu görülmektedir. Türkiye’de açılan toplam 294 kontenjanın 212’si kesin kayıt ile dolmuştur. Bunun yanında yaklaşık %72’lik doluluk oranına sahip

bankacılık ve sigortacılık programlarında ağırlıklı kız öğrencilerin olduğu görülmektedir. İlgili programa yerleşenler büyük oranda üniversitenin bulunduğu şehirlerden gelmektedir. Yerleşenlerin alternatif tercihlerine baktığımızda, finans ve bankacılık bölümleri ön plana çıkmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Her sektörde olduğu gibi bir hizmet sektörü olan sigortacılık sektöründe de teorik ve teknik eğitimle donatılmış insan kaynağı ihtiyacı kaçınılmazdır. Türkiye’de bu ihtiyacı karşılamaya yönelik sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren fakülteler ve yüksekokullar; aktüerya bilimleri, sigortacılık ve aktüerya bilimleri, sigortacılık, sigortacılık ve risk yönetimi, sigortacılık ve sosyal güvenlik, bankacılık ve sigortacılık programları altında organize olmuştur. Söz konusu programlar; 5’i vakıf, 16’sı devlet üniversitesi olmak üzere ağırlıklı olarak büyük şehirlerde bulunmaktadır. Ayrıca 3 büyük metropolden İzmir’deki üniversitelerde ilgili programlardan herhangi birinin olmaması dikkat çekmektedir. Türkiye’nin diğer metropolleri olan İstanbul ve Ankara beklendiği gibi bu eğitimi veren üniversite sayısı en yüksek olan şehirlerdir. Programların buldukları üniversitelerin kontenjanları ise çoğunlukla üniversitelerin buldukları şehirlerden gelen adaylar tarafından doldurulmaktadır. Öte yandan bunların arasında üniversitenin bulunduğu şehirlerden gelen adayların boş kontenjanlara yerleşemediği veya çok azının yerleştiği programlar da bulunmaktadır.

Söz konusu programların toplam kontenjanı yaklaşık 1.035 olup kesin kayıt yaptıranlar kontenjanın yaklaşık %86’sını doldurmuştur. Bu oran işletme, iktisat ve benzeri programların doluluk oranları ile karşılaştırıldığında oldukça yüksektir. Bu bağlamda, üniversite adaylarının sigortacılığa ilgisinin yüksek olduğu yorumu yapılabilir. Bununla birlikte üniversite adaylarının sigortacılığa olan ilgisine sektörden tam olarak

karşılık bulunduğu söylenemez. Bahsi geçen programlardan mezun olanların sayısı son yıllarda dramatik olarak artmasına rağmen mezunların, sigortacılık sektöründe beklenen istihdam fırsatını yakalayamadıkları görülmektedir. Programların yüksek doluluk oranları ile sektörün söz konusu program mezunların istihdamı arasında paralellik bulunmamasının yanında, üniversite adaylarının yoğun ilgisine rağmen lise birincilerinin programa yerleşme oranı da çok düşüktür. Sadece Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi Aktüerya Bilimleri Programı ve Marmara Üniversitesi Finansal Bilimler Fakültesi Sigortacılık Programı birer lise birincisini öğrencileri arasına katmayı başaramıştır.

Sigortacılık sektörünün kadın istihdamında öncü sektörlerden biri olması, sigortacılık eğitimi veren programların öğrenci kompozisyonuna da görece yansımıştır. Yine ilgili programları dolduran sigortacı adaylarının alternatif tercihleri ağırlıklı olarak finans sektörüne yönelik olan işletme, iktisat, finans ve bankacılık, matematik gibi programlardır. Bu noktada adayların bilinçli tercih yaptığı söylenebilir.

Özetle, Türkiye’de önemli sayıda lisans düzeyinde sigortacılık ve aktüerya programı bulunmaktadır. Mezuniyet sayıları her yıl giderek artmasına rağmen sektörde henüz bu programların mezunlarına yönelik arzu edilen istihdam oranlarına ulaşamamıştır. Sektörün geleceği açısından önemli bir problem olarak değerlendirilen bu durumu besleyen birçok faktör bulunmaktadır. Bu noktada sigortacılık ekosisteminin tüm paydaşlarına yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur:

Sigortacılık ve aktüerya lisans eğitimi veren programların müfredatları, sektör temsilcileri ve akademisyenlerin oluşturacağı bir kurul tarafından teorinin pratikle buluştuğu bir düzlemde güncellenmelidir.

Her üniversitenin oluşturduğu stratejik planlar aracılığıyla deklare ettiği, içinde buldukları bölge ile ilişkili farklılaşma ve uzmanlaşma tercihi bulunmaktadır. YÖK tarafından yürütülen

“Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşma ve İhtisaslaşma Programı” aracılığıyla, örneğin tarım ve hayvancılığın yoğun olarak yapıldığı bir bölgenin üniversitesi bu alanlarda diğer üniversitelerden farklılaşmaktadır. Bu bağlamda ilgili ihtisas üniversitesindeki sigortacılık bölümlerinin tarım sigortaları gibi üniversitenin uzmanlık alanlarıyla uyumlu seçmeli derslerle zenginleştirilmesi önemlidir. Ayrıca, bu örnekteki gibi üniversitelere uygulamaya yönelik seçmeli ders tasarımlarında TARSİM ve benzeri paydaşların desteği alınabilir.

Sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren programların başarılı olabilmesi için bilinçli tercih yapan ve ortalamadan pozitif yönde ayrılan lise öğrencilerinin durumu da çok önemlidir. Özellikle lise birincilerinin ilgili programları tercih etmesi için sektörün burs ve benzeri teşviklerde bulunması sağlanabilir.

Sigorta bilincinin düşük olduğu penetrasyon oranlarından da anlaşılmaktadır. Her iki gösterenin de görece büyük şehirlerde yüksek olmasına rağmen diğer şehirlerde düşük olduğu bir gerçektir. Bu noktada başarılı lise öğrencilerine ulaşılması için başta sektörün sigorta bilincini artırıcı etkinlikleri küçük şehirlere de taşıması

gerekmektedir. Bununla birlikte lisans eğitimi veren bu programların liselerin rehberlik servisleriyle güçlü bir iletişim içinde olması gerektiği düşünülmektedir.

Son olarak, sigortacılık ve aktüerya eğitimi veren lisans programlarının güçlü teorik altyapıyla donanmış akademisyen kadroları bulunmaktadır. Teorik eğitim bilim insanı yetiştirmek için önemli olmakla birlikte uygulamaya yönelik sigortacılık eğitimi için yetersiz kalabilmektedir. Sektörle akademi arasındaki bu uyumun bozulması önemli bir sorun olarak değerlendirilebilir. Bu ve benzer sebeplerden sigorta şirketleri ilgili programlardan gelen yeni mezunlara da uygulamalı sigortacılık eğitimi için önemli bir kaynak ayırmaktadır. Bu bağlamda kaynakların daha etkili şekilde kullanılabilmesi adına, akademinin ihtiyacı olan eğitimcinin eğitimi programları ile sektörün uygulamaya yönelik desteği akademisyenlerimize de sağlanmalıdır.

Öğr. Gör. Dr. Behlül ERSOY
Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

Kaynakça

- Cula, S. ve Muluk, Z. (2016). “Insurance Education in Universities of Turkey.”, *Global Journal of Business, Economics and Management: Current Issues*, C: 6, No: 1, pp. 44-51
- Cula, S., Muluk, Z. ve Çiftçi, S. (2016). “Sigorta Personelinin Sigorta Eğitimi Konusunda Görüşleri.”, *Journal of Insurance Research/Sigorta Arastirmalari Dergisi*, No: 12, ss. 91-111.
- Çelikkol, H. ve Dalkılıç, N. (2010). “Türkiye’de Sigorta Sektöründe İstihdam, Eğitim ve Geleceğe İlişkin Öneriler.”, *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, C: 2, No: 2, ss. 73-80.
- Ersoy, B. (2018). *Sigortacılığa Giriş*, Ed. Faruk Akın, *Sigortacılığın Tarihsel Gelişimi*, Ekin Yayınevi, 1. Basım, Bursa.
- Kwon, W. J. (2015). “Collegiate Education in Risk Management and Insurance Globally: Past, Present and Future.”, *Insurance Economics Newsletter*, No: 71, pp. 1-4.
- SEGEM. (2011). *Türkiye’de Sigortacılık ve Aktüerya Eğitimi Çalıştayı Sonuç Bildirgesi*, (Çevrimiçi), 01.07.2022.
- TSB. (2022). *İstihdam İstatistikleri*, <https://www.tsb.org.tr/istatistikler>, (Çevrimiçi), 04.07.2022.
- YÖK. (2022). *Lisans Atlası*, <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-anasayfa.php>, (Çevrimiçi), 01.07.2022.

Reasürans Alanında 2022 Yılında Yapılan Seçilmiş Çalışmalar

Özet

Reasürans faaliyeti sigorta sektöründe hayati öneme sahip risk yönetimi araçlarından biridir. Sigorta şirketleri, faaliyetlerini aksatmadan devam ettirebilmek için yükledikleri bazı riskleri reasürans şirketlerine devrederler. Sigorta şirketleri de poliçe sahibi şahıslar gibi reasürans şirketlerine devrettikleri riske ilişkin olarak reasürans şirketine prim öder. Bu sayede sigorta şirketleri kendi üzerindeki riskleri kontrollü bir şekilde yönetmiş olur. Bu makalede reasürans alanında yapılan bazı çalışmalara yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Reasürans, Risk, Kârlılık

Giriş

Reasürans kelime anlamı olarak sigortacıların sigortalanabilir riski azaltmalarına yardımcı olmak için etkili bir araç olan sigortacılar için sigortalama şeklinde yorumlanabilir. Sigortacılar ayrıca finansal piyasaların getirilerinden faydalanabilmek için yatırım yapabilirler. Sigorta ve finans piyasasında reasürans ve yatırım stratejilerinin etkinliği nedeniyle, literatürde optimal reasürans ve yatırım sorunlarına odaklanan çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Liu vd. 2022:1).

Reasürans, riskleri transfer etmek için etkili bir araçtır. Sigortacı, reasürans primi ödeyerek, riskinin bir kısmını bir reasüröre devreder. Son yıllarda, Promislow ve Young (2005), Bäuerle (2005), Bai ve Guo (2008) ve Liang ve Bayraktar (2014) gibi literatürde optimal reasürans sorununa odaklanan çok sayıda çalışma bulunmaktadır (Li ve Young 2022:42).

Reasürans, sigorta şirketlerinin daha yüksek limitler ile daha güvenli teminat sağlamasına olanak tanıdığı için genellikle riski devretmek ve kontrol etmek için kullanılır (Li, Zhou ve Yao 2022:466).

Reasürans, sigortacılar için sigorta olarak adlandırılabilir. Geleneksel reasürans, birincil sigortacı ve reasürör dışında hiçbir dış finansmanı içermez; bu nedenle poliçe sahipleri tarafından ödenen primleri azaltmak için tasarlanmamıştır (Fung, Wei ve Yang 2022:2).

Reasürans alanında 2022 yılında farklı konu başlıklarında birden fazla veri tabanında çeşitli makaleler yayınlanmıştır. Bu makalede 2022 yılında reasürans alanında yapılan seçilmiş bazı çalışmalara yer verilmiştir. Seçilen çalışmalar birden fazla veri tabanından derlenerek hazırlanmıştır.

Reasürans Üzerine Yapılan Çalışmalar

Kyriakou ve Tsanakas (2022) çalışmalarında bir sigorta şirketinin kabul edebileceği alternatif reasürans stratejilerini değerlendirme aşamasında doğruluğu artırmak için basit kontrol değişkeni içeren Monte Carlo sürecini kullanmışlardır. Kyriakou ve Tsanakas çalışmada şirketin kullanmayı düşündüğü reasürans stratejisini değerlendirmek için varyans azaltma tekniğini kullanarak yeni kontrol değişkeni tanımlamışlar ve ayrıca çalışmalarında farklı modeller kullanarak simülasyona dayalı risk tahminlerinin doğruluğunu geliştirmek için basit bir yaklaşım önermişlerdir. Önerdikleri yöntemin, genel olarak uygulanabilir

ve herhangi bir stokastik modele göre uyarlanmadığı için, pratik olarak kullanılabilir olduğu ifade edilmiştir. Varyans azaltma için önerilen yaklaşımın ek kontrol değişkenleri kullanılarak daha da geliştirilebilir olabileceği ve kontrol değişkenlerinin farklı iş kollarından kayıplar gibi daha ayrıntılı verilerden oluşabileceği söylenmiştir. Çalışmanın nihai amacı ilgili kişilere değerlendirme konusunda uygulanabilir kolay bir yöntem sunmaktır.

Fung, Wei ve Yang (2022) çalışmalarında ABD’de devletin uyguladığı reasürans programlarının, bireysel ve sağlık alanındaki prim, gider ve verimlilik üzerindeki etkilerini incelemiştir. İlgililer çalışmalarında yönelimsiz aylak tabanlı verimlilik modeli ve entropi dengeleyici farklılıklarına ilişkin regresyon modelini kullanmışlardır. Reasürans programları ile bölgeler bir araya getirilmiş, sigortacı düzeyinde veriler kullanılmış ve sonuç değişkenleri için bir dizi zengin tahmin edici değişken kullanılmıştır. Çalışmada reasürans programlarının primleri azalttığı ancak bireysel piyasada katılımcı etkisini azaltmadığı görülmüştür. Eyaletlerin en az yarısında önemli bir etki görülmezken bazı eyaletler arasında etkilerin farklılık gösterdiği ifade edilmiştir. Çalışmada ayrıca bireysel piyasalarda giderler ve tıbbî kullanım verimliliği üzerinde karışık etkiler olduğu belirtilmiş fakat büyük sağlık sigorta piyasasında önemli yayılma etkisi olmadığı ifade edilmiştir. Söz konusu çalışma ile reasürans programlarının düzenlenmesi ve uygulanması konusunda yapılan prim kıyaslamasında ABD sağlık sigortası için öngörü sağlanması hedeflenmiştir.

Desjardins, Dionne, Koné (2022) çalışmalarında reasürans talebi ile likidite tarafları arasında karşılıklı bir bağlantı kurmayı hedeflemiştir. Araştırmaları doğrultusunda ilgililerin yazdıkları ilk makalelerde finansal kurumların likidite oluşturarak ekonomik büyümeyi sağladıkları öne sürülmüştür. Sigorta sektöründe karşılaşılan beklenmedik tazminatların reasürans yoluyla karşılanabilir olduğu ve reasürans talebi ile

likidite arasında dengeli bir köprünün reasürans ile kurulabileceği ifade edilmiştir. Sigorta sektöründe çeşitlendirmenin sınırlı olması nedeniyle bu ilişki önemlidir. GMM ve ML-SEM analizleri sonucu elde edilen tahminlere göre, likidite oluşturma ve reasürans talebinin küçük sigortacılar için pozitif nedensel etkiye sahipken büyük sigorta şirketleri için önemsiz bir etkiye sahip olduğu anlaşılmıştır. Aynı zamanda tüm tahminlerde GMM modelinin reddedildiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak çalışmanın sigorta şirketlerinin likidite yönetimi konusunda politika oluşturmada yardımcı olacağı ifade edilmiştir.

He ve diğerlerine (2022) göre yatırımcıların yatırım ve reasürans konusunda farklı tutum ve tercihleri vardır. Ayrıca yatırım araçları ile nasıl optimal bir yatırım yapılacağı konusu çözülmesi gereken bir problemdir. Çalışmada genel form fayda fonksiyonu kullanılarak yatırım reasüransının optimal tahsis problemi için analitik çözüm kullanılmış ancak genel fayda fonksiyonu için analitik çözüm elde etmenin zor veya imkânsız olduğu görülmüştür. Bunun üzerine çözüm olarak homotopi analiz yöntemi ile Taylor serisi açılımı kullanılmıştır. Çalışma sonunda yöntemin doğruluğunu göstermek için üç örnek sunulmuştur. Aynı zamanda farklı risk referanslı yatırımcıların farklı yatırım-reasürans stratejilerine sahip olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmanın sonucunda gelecekte Taylor serilerinin yakınsama hızının artırılması için yapılan çalışmalara örnek olabileceği ifade edilmiştir.

Boonen ve Ghossoub’e (2022) göre Bowley optimumu kavramı, risk paylaşımı ve optimal reasürans problemlerinde bir denge kavramı olması açısından son zamanlarda popülerlik kazanmıştır. Boonen ve Ghossoub çalışmalarında, genel olan tercihler ile ilgili optimal reasürans problemi için Bowley optimali ve Pareto verimliliği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Bowley optimal sözleşmelerin Pareto etkin olduğu görülmüş ancak sigortacının statükoya karşı kayıtsız kaldığı ifade edilmiştir. Ayrıca, sigortacıyı zarara uğratmak ile reasürans sözleşmesine girmek

arasında kayıtsız kalan Pareto etkin sözleşmelerin Bowley optimal olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak literatürde bir denge kavramı olarak Bowley optimalitesinin sınırlamalarının göstergesi olarak ifade edilmiştir. İlgililer çalışmalarında; optimal reasürans problemleri için Bowley metodu kullanılacaksa sigortacının reasürans anlaşmasından faydalanamayacağını ve reasürör ile sigortacının faydalanacağı reasürans anlaşmalarında çözümün Bowley ile elde edilemeyeceğini belirtmişlerdir. Bu durumda çözüm olarak dışbükey bozulma risk önlemleri için komonoton piyasa rekabet dengesi veya asimetric Nash pazarlık çözümlerinin incelenebileceği vurgulanmıştır.

Escobar-Anel ve diğerleri (2022) tarafından yapılan çalışmalarda hayat sigortası bünyesinde yer alan ürünler ile ilgili mevcut sermaye garantilerindeki azaltma eğilimini tersine çevirmek için reasüransın kullanılabilme potansiyeli analiz edilmiştir. İlgililer sigortacıya finansal riskin bir kısmını reasüröre devretme fırsatı vererek, sigortacının dinamik yatırım-reasürans optimizasyon problemini eşzamanlı riske maruz değer ve açığa satış kısıtlamaları altında çözmüşlerdir. Yapılan analiz sonucunda, optimal olarak yönetilen reasürans sisteminin, sigortacı açısından beklenen faydada herhangi bir kayıp olmaksızın, müşterilerine daha yüksek sermaye garantisi sunmasına olanak tanıdığı ifade edilmiştir. Yatırım ufku uzadıkça ve sigortacı riskten ne kadar kaçınıyorsa, reasürans avantajının o kadar belirgin olduğu belirtilmiştir.

Bai ve diğerleri (2022) çalışmalarında stokastik Stackelberg diferansiyel alt oyunu ve sıfır toplamı olmayan bir stokastik diferansiyel alt oyunu dahil olmak üzere, bir reasürör ve iki sigortacı arasındaki hibrit bir stokastik diferansiyel reasürans ve yatırım oyununu araştırmışlardır. Stackelberg'in oyununa göre lider olan reasürör reasürans prim miktarını belirledikten sonra tahsis ettiği sermayeyi risksiz bir varlığa ve sabit varyans esnekliği ile tanımlanan riskli varlık içeren finansal varlığa yatırabilir. Çalışmanın devamında

açıklanan Stackelberg oyununun takipçisi olan iki sigortacı, reasürörden bölüşmeli reasürans satın alabilir ve aynı finansal piyasaya yatırım yapabilir. İki sigortacı arasındaki rekabetçi ilişki, sıfır toplamı olmayan oyun kullanılarak modellenmiş ve karar vermelerinde, nihai servetlerindeki farkla ölçülen görece performans dikkate alınmıştır. Çalışma sonunda sayısal örneklerin çözümlenmesinin ardından gecikme faktörünün, gecikmenin uzunluğuna bağlı olarak yatırımı teşvik ettiği veya caydırdığı tespit edilmiştir. Bunun yanında iki sigorta şirketi arasında tanımlanan rekabetçi faktörlerin rakip sigorta şirketlerinin optimal reasürans-yatırım stratejilerini etkileşime sokmakta olduğu ve reasürans talebini ve reasürans prim fiyatını düşürdüğü ifade edilmiştir.

İlgililer çalışma sonucunda şu önerilerde bulunmuşlardır. (1) gerçeğe daha yakın olan çok varlıklı yatırım tanıtılmalı; (2) oyuncular diğer oyuncuların stratejileri hakkında şüpheli olduklarında sağlam denge stratejisi incelenmeli; (3) heterojen sigortacılar için farklı fiyatlar talep edilmelidir.

Ceci, Colaneri ve Cretarola (2022) çalışmalarında hem risk ve afet hasarlarına ilişkin taleplerle karşılaşan ve dönem sonu varlıklarının beklenen üstel faydasını en üst düzeye çıkarmak isteyen bir sigorta şirketi için optimal bölüşmeli reasürans ve yatırım stratejilerini incelemişlerdir. İlgililer çalışmalarında sigorta çerçevesinin çevresel faktörlerden etkilendiği ve toplam tazminat taleplerinin ve hisse senedi fiyatlarının genel şoklara, yani depremler, aşırı hava koşulları ve hatta salgınlar gibi finansal piyasalar üzerinde hemen etkisi olan şiddetli olaylara tabi olduğu bir modelleme önermişlerdir. Hamilton-Jacobi-Bellman denkleminin dayalı klasik bir stokastik kontrol yaklaşımı kullanılarak, iki geriye dönük kısmi diferansiyel denklemin klasik çözümleri aracılığıyla değer fonksiyonu için bir doğrulama sonucu elde ettikten sonra optimal reasürans ve yatırım stratejisi tanımlanmış ve son olarak ortak şok bağımlılığının etkisini tartışmak için bir karşılaştırma analizi sunulmuştur.

Olawaju ve Msomi (2022) çalışmalarında 1991'den 2020'ye kadar Sahra Altı Afrika'sındaki 42 reasürörün kârlılığını analiz etmişler ve çalışmada şirketlerin kârlılığını etkileyen gayri safi yurtiçi hasıla, rekabet (HHI), prim büyümesi, yatırım performansı, yüklenilen sorumluluklara ilişkin risk ve operasyonel verimlilik gibi çeşitli faktörleri içeren değişkenler kullanmışlardır. Çalışmada çözüm modeli olarak nicel ve dinamik olan sistem genelleştirilmiş momentler yöntemi kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, reasürörlerin yüksek düzeyde rekabetçi kalabilmek için hizmetlerini genişletmeleri ve kârlılıklarını sürdürecektir şekilde prim büyümelerini artırmaları gerektiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, sigortacılarla reasürans sözleşmesi imzalanmadan önce risk yönetiminin yeterliliğini denetleyen, nitelikli profesyonellerden oluşan ayrı bir departman bulunması gerektiği ifade edilmiştir.

Sonuç

Reasürans sigorta sektörü için hayati rol oynayan önemli bir dinamiktir. Sigorta faaliyetlerinin sağlıklı devam edebilmesi için sigorta şirketlerinin de kendi üzerindeki riskleri reasürans yoluyla reasüröre devretmeleri risk yönetimi açısından

önemlidir. Reasürans şirketleri de sigorta şirketlerini sigortalayan şirketlerdir. Reasürans şirketleri risk yönetimiyle beraber yatırım konusunda da faaliyette bulunurlar.

Birden fazla veri tabanı kullanılarak 2022 yılına ait seçilen makalelerden bazılarında bu yazıda yer verilmiştir. Reasürans adına yapılan çalışmaların genel olarak reasürans stratejileri, reasüransın prim üzerindeki etkisi, reasürans ve yatırım/yatırımcı arasındaki ilişki, risk paylaşımı ve optimal reasürans, reasüransta stokastik süreçler ve reasürans kârlılığı hakkında olduğu görülmüştür.

Bu çalışmanın kısıtları ise 2022 yılında yapılan çalışmaların tamamının ve detaylı özetinin bu yazıda verilememiş olmasıdır.

Bu makalenin, ileride reasürans üzerine yapılacak çalışmalara ve literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Doç. Dr. Yusuf AKGÜL
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi,
Zara Veysel Dursun
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu,
Finans ve Bankacılık Bölümü

Kaynakça

- Bai, Y., Zhou, Z., Xiao, H., Gao, R., & Zhong, F. (2022). A hybrid stochastic differential reinsurance and investment game with bounded memory. *European Journal of Operational Research*, 296(2), 717-737.
- Boonen, T. J., & Ghossoub, M. (2022). Bowley vs. Pareto optima in reinsurance contracting. *European Journal of Operational Research*.
- Ceci, C., Colaneri, K., & Cretarola, A. (2022). Optimal reinsurance and investment under common shock dependence between financial and actuarial markets. *Insurance: Mathematics and Economics*, 105, 252-278.
- Desjardins, D., & Dionne, G. (2022). Reinsurance demand and liquidity creation: A search for bicausality. *Journal of Empirical Finance*, 66, 137-154.
- Escobar-Anel, M., Havrylenko, Y., Kschonnek, M., & Zagst, R. (2022). Decrease of capital guarantees in life insurance products: can reinsurance stop it? *Insurance: Mathematics and Economics*, 105, 14-40.
- Fung, D. W., Wei, P., & Yang, C. C. (2022). State subsidized reinsurance programs: Impacts on efficiency, premiums, and expenses of the US health insurance markets. *European Journal of Operational Research*.
- He, Y., Zhou, X., Chen, P., & Wang, X. (2022). An analytical solution for the robust investment-reinsurance strategy with general utilities. *The North American Journal of Economics and Finance*, 63, 101789.
- Kyriakou, I., & Tsanakas, A. (2022). Efficient evaluation of alternative reinsurance strategies using control variates. *European Actuarial Journal*, 1-7.
- Li, D., & Young, V. R. (2022). Stackelberg differential game for reinsurance: Mean-variance framework and random horizon. *Insurance: Mathematics and Economics*, 102, 42-55.
- Liu, G., Jin, Z., Li, S., & Zhang, J. (2022). Stochastic asset allocation and reinsurance game under contagious claims. *Finance Research Letters*, 49, 103123.
- Li, P., Zhou, M., & Yao, D. (2022). Optimal time for the excess of loss reinsurance with fixed costs. *International Review of Economics & Finance*, 79, 466-475.
- Olarewaju, O. M., & Msomi, T. S. (2022). Factors affecting the profitability of reinsurance companies in sub-Saharan Africa: Evidence from dynamic panel analysis. *Cogent Business & Management*, 9(1), 2093485.

Yabancı Basından SEÇMELER

İklim, Savaş ve Enflasyon Reasürörleri Harekete Geçirdi

Teminat fiyatları yükselirken taşımış oldukları riskleri reasürörlere devretmek isteyen sigortacılar için seçenekler daralmaktadır.

Son birkaç yıl reasürörler için kolay geçmedi. Doğal afet ve salgın hastalık kaynaklı hasarların maliyeti, reasürörlerin kârlarının büyük bir bölümünü eritmiştir.

Diğer yandan, Ukrayna'daki savaş, hızla yükselen enflasyon ve sürekli artış göstermekte olan iklim değişikliğine bağlı muhtelif riskleri de kapsayan küresel sorunlar dizisi, reasürörleri birlikte hareket etmeye zorlayarak, aksiyon almak zorunda bırakmıştır. Buna bağlı olarak bazı alanlarda teminat fiyatları yükseltilirken, bazı alanlardan da tamamen çıkıldığı görülmüştür.

Piyasadaki deneyimli oyuncuların biri olan ve aynı zamanda Convex'in CEO'su Stephen Catlin, kademeliden ziyade çok daha hızlı refleks gösteren bir değişim sürecinin yaşandığı tespitinde bulunmuştur.

Reasürörler, ticaret ve küresel ekonomide hayati bir rol oynarken, sigorta şirketlerine büyük

bir hasarın yok edici etkisini azaltabilmeleri adına da teminat sağlamaktadır. 700 milyar dolarlık sermaye gücüyle bir dizi finansal riske karşı destek veren bu dayanak noktası, teminat sağlanan pazarın genişletilebilmesi açısından sigortacılara ayrıca güven vermektedir.

En büyük reasürans şirketleri arasında başlıca dört büyük Avrupalı oyuncu; Munich Re, Swiss Re, Hannover Re ve Scor yer alırken, "Lloyd's of London" platformu ile Warren Buffett'ın sahip olduğu Berkshire Hathaway piyasadaki diğer büyük oyuncular olarak öne çıkmaktadır.

Swiss Re CEO'su Christian Mumenthaler' Financial Times'a verdiği demeçte, son yıllarda doğal afet teminatı sağlayan reasürans korumalarında gözlemlenen ihtiyatlı fiyat artışının, hasarlardaki son üç yıllık yukarı yönlü ivmelenmenin getirdiği maliyet artışı da dikkate alındığında, hızlı bir yükseliş gösterdiği tespitinde bulunmaktadır.

Swiss Re, Temmuz ayında yenilenen sözleşmeler için, doğal afet koruması ve diğer teminatları da içerecek şekilde mal ve kaza işlerine ait

primlerde %12'lik bir artış gerçekleştirmiştir. Mumenthaler, bu ölçüde bir artışı daha önce hiç görmediklerini belirterek, bu artışın piyasanın tümüne yayıldığı yorumunda bulunmuştur.

Yöneticiler, piyasadaki sıkılaşmayı, sigorta bedellerini artırmakta olan enflasyonun da körüklediği güçlü talebe bağlamaktadır. Bununla birlikte, arz tarafında yaşanan düşüşün, yatırımcı baskısını takiben bazı reasürörlerin özellikle doğal afet işlerine yönelik ilgisinde kayda değer bir azalma olması nedeniyle gerçekleştiği belirtilmektedir.

Kurumsal yatırımcıların sigorta bağlantılı menkul kıymet yatırımları yoluyla reasürans risklerini üstlenme iştahının kısmen bu teminat türlerini etkileyen hasarlar, kısmen de tahvil getirilerinin artması nedeniyle azaldığı belirtilmiştir.

Londra piyasasında faaliyet gösteren önemli sigorta şirketlerinden biri olan ve kendi reasürans

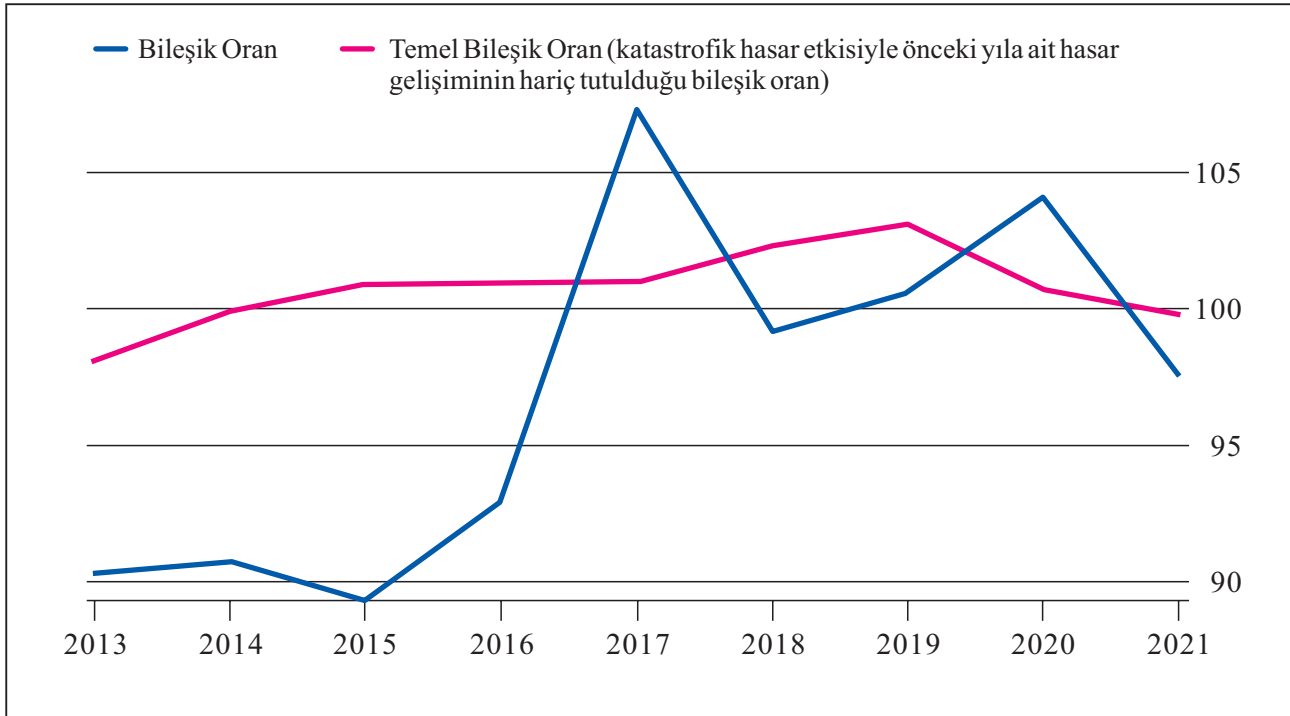
birimine sahip Hiscox'un CEO'su Aki Hussain, sigorta/reasürans piyasasının güçlenerek olumlu anlamda dönüşüm göstermeye başladığını düşündüklerini açıklamıştır.

Son beş yılda reasürans fiyatları sigorta fiyatlarını geriden takip ederken, şu an ilk defa sigorta fiyatlarından daha hızlı bir oranda artmaya başlamıştır. Günümüzde fiyatların yükselmesindeki bir diğer önemli etken ise Rusya'nın Ukrayna'yı işgali sebebiyle meydana gelen büyük kayıplardır.

Söz konusu savaş nedeniyle atıl konumda mahsur kalan yüzlerce uçak sahibinin, havacılık ve benzeri alanlarda iş kabulü yapan sigortacıardan milyarlarca dolarlık tazminat talep etmesi beklenmektedir. Reasürörlerin kapasiteyi azaltıyor oluşu, talebin arzı önemli ölçüde aştığı ve fiyatların yükseldiği zorlu bir piyasa ortamı yaratabilir.

Grafik 1- İklim Olayları ve Covid, Reasürans Piyasasına Daraltıcı Yönde Etkide Bulunmaktadır

Y sütunu, hasar ve masrafların primlere oranını yansıtmaktadır, %100'ün üzeri teknik zarara işaret etmektedir.

Kırmızı ile gösterilen bileşik oran, doğal afet kaynaklı katastrofik hasarların olumsuz etkisini içermemektedir.

Kaynak: Gallagher

© FT

Piyasadaki bir grup yönetici, bazı reasürörlerin doğal afet teminatı vermemesine atıfta bulunarak, “sert” piyasa koşullarının artık mevcut olduğuna dikkat çekmektedir. Ukrayna kaynaklı zararlar, daha fazla reasürörün kapasitelerini azaltma yoluna gitmelerine neden olabilir.

Yıllarca süren kırılma ve artan hasar talepleri sonrası, New York borsasında işlem görmekte olan reasürans şirketi Axis Capital, Haziran ayında doğal afet koruması da içeren mal/yanğın sigortası branşındaki reasürans işlerinden çekildiğini açıklamıştır. CEO Albert Benchimol, iklim değişikliğinin olumsuz anlamda yaratmış olduğu önemli ve artan etkiyle birlikte doğal afet risklerine teminat veren reasürans piyasasının karşılaştığı olumsuzlukların, kendilerini bu kararı almaya zorladığına dikkat çekmektedir.

Fransız menşeli Scor, bir ay önce doğal afet sorumluluklarını %15 oranında azaltma yolunda olduğunu belirtirken, Axa da aynı şekilde reasürans biriminin üstlendiği doğal afet riskini yıl başında %40 oranında azalttığı bilgisini paylaşmıştır.

Piyasa yöneticileri ile aracılar, atılan bu adımlardan bazılarını reasürörler üzerindeki yatırımcı baskısına dayandırmaktadır. Reasürans alanında aracılık faaliyeti yürüten TigerRisk şirketinin kurucu ortağı Rod Fox, yatırımcıların fiyatların maliyetin gerektirdiğinden çok daha düşük seviyede olması nedeniyle daha fazla doğal afet riski üstlenilmemesi yönünde talepte bulunduğunu belirtmiştir.

Reasürans piyasası yöneticilerinin pek çoğu, 2022'yi bir dönüm noktası olarak değerlendirmektedir. Reasürans aracısı Guy Carpenter'ın küresel plasman başkanı olan Lara Mowery, son yıllarda doğal afetlere ilişkin reasürans korumasında yaşanan kapasite bolluğunun, talebin üzerinde gerçekleşerek fiyatları aşağı çektiği tespitinde bulunmuştur.

Lara Mowery, son beş yıl içinde yükselişe geçen doğal afet hasarlarının, teknik sonuçlarda olumsuzluğa neden olurken, son dönemde reasürans kapasite arzında azalmaya yol açtığını açıklamıştır. Bu durum, artan reasürans talebiyle

birlikte reasürörlerin fiyatları artırımını kolaylaştırmıştır.

Florida piyasasına yönelik mal/yanğın branşındaki katastrofik reasürans teminatlarının yenilediği yoğun bir dönem olan Haziran ayı işlerin değişmeye başladığına işaret etmiştir. TigerRisk, kapasite arzındaki azalmayı reasürans maliyetini ortalama %20 ila %30 arasında artıran faktörlerden biri olarak değerlendirmektedir.

Aon, Haziran ve Temmuz yenilemelerine ilişkin yayımlandığı bir raporda, yıllardır ortalamanın üzerinde seyreden doğal afet hasarlarının, reasürörlerin doğal afet riski alma yönündeki iştahını azalttığını belirtmiştir.

Aon ayrıca, 2004 ve 2005 yıllarında ABD'de gerçekleşen kasırgalardan bu yana ilk defa, mal/yanğın branşı kapsamında doğal afetlere ilişkin reasürans kapasitesinin önemli ölçüde azaldığı ve bazı reasürörlerin fiyat ne olursa olsun belirli riskleri yazmadığı tespitinde bulunmuştur.

Aon, havacılık ve nakliyat gibi bazı özel teminatlarda da reasürans alıcılarının, yakın zamanlarda görülen en zorlu yenilemeyle karşı karşıya kaldığına işaret ederek, bu durumun Rusya-Ukrayna çatışmasından kaynaklanan büyük hasar potansiyelini yansıttığını vurgulamıştır.

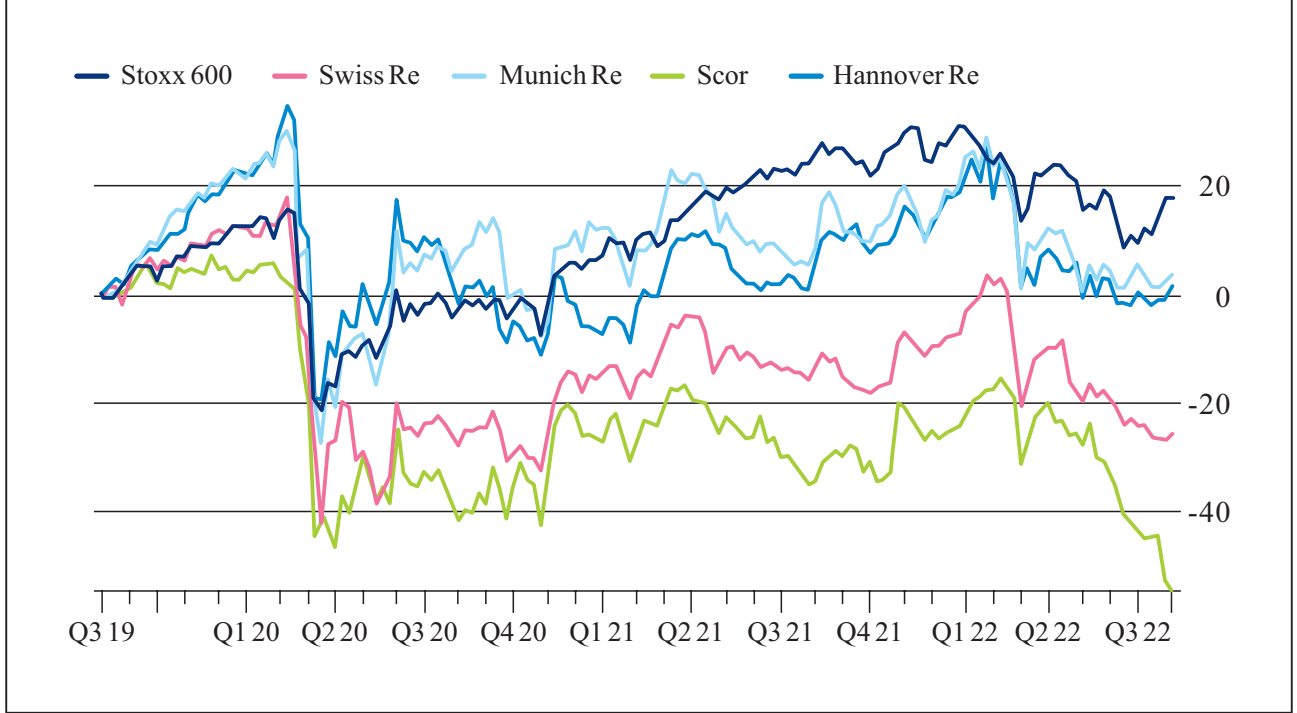
Aon reasürans aracılığı bölümünün üst düzey yöneticisi Joe Monaghan, reasürans pazarının gerçek anlamda “sert” piyasa ortamına hızlı bir şekilde evrildiği bilgisini paylaşmıştır.

1/1 olarak bilinen, 1 Ocak tarihli en önemli yenileme dönemi, piyasa için bir turnusol testi olarak değerlendirilmektedir. Bazı sektör yöneticilerine göre savaş ve politik şiddet teminatlarını konu alan sigorta ve reasürans kollarında yeniden fiyatlamaya yönelik telaşlı bir sürecin şimdiden başladığı vurgulanmaktadır.

Bu süreç zarfında bazı reasürörler kapasite azaltırken bazıları ise oluşan bu boşluğu doldurma yolunda hareket edebilir. Yakın bir tarihte gerçekleşen yatırımcı etkinliğinde, Munich Re daha fazla reasürans teminatı vererek artan fiyatlardan yararlanmaya hazır olduklarını açıklamıştır.

Grafik 2- Pandemiye İlişkin Toparlanma Etkisi Avrupalı Reasürörler Arasında Zayıf Seyretmektedir

Hisse Senedi Fiyatları (% değişim)

Haftalık Fiyatlar

Kaynak: Bloomberg

© FT

Her halükârda reasürans teminatının hem daha zor erişilir hem de daha pahalı hale geleceği reasürans piyasasının geneli tarafından kabul görmektedir.

Catlin, sigorta şirketlerinin, yıl boyunca taşıdıkları risk artarken daha düşük reasürans teminatını çok daha yüksek bir maliyetle satın alabileceklerinin farkına varacakları tespitinde bulunmuştur. Diğer yandan, sigorta piyasasının 1 Ocak yenilemelerinde hayata bugün olduğundan çok farklı bir pencereden bakıyor olacağı öngörülmektedir.

Tüm bunların doğal sonucu olarak, bazı piyasalarda hâli hazırda yıllardır yükseliş göstermekte olan sigorta maliyetinin daha da artması beklenmektedir.

Swiss Re araştırma biriminin grup baş ekonomisti Jérôme Haegeli, artan reasürans fiyatlarının büyük olasılıkla geçişkenlik göstererek sigorta fiyatları üzerinde de zincirleme bir etki yaratacağı tahmininde bulunmaktadır.

Ian Smith
7 August 2022, Financial Times
Insurance Correspondent
Çvr: K. Sertuğ SUNAY

Günümüzün Kurumsal Ortamında Yönetici Sorumluluk Poliçesinin Artan Önemi

Yöneticilerin Sorumluluk Sigortası, kurumların yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerine veya kuruluşun kendisine yönetim faaliyetlerinden dolayı ödemek zorunda kalabilecekleri tazminatlar, savunma masrafları, halkla ilişkiler harcamaları ve benzeri yükümlülükler için teminat sağlayan bir sigorta poliçesidir.

2021 için büyük istifa yılı demek ne kadar doğru ise, bazı büyük şirketlerin de işten çıkarma kervanına katıldığına dair son haberlere bakıldığında, 2022'yi büyük işten çıkarma yılı olarak adlandırmak da kesinlikle o kadar doğru olur. Piyasadaki son olaylar göz önüne alındığında, işten çıkarma biraz sert olsa da bazı kuruluşlar için makul bir çözüm olabilir. Maliyeti düşürmek için sayılabilecek birçok neden olmasına rağmen bütçe kısıtlamaları genellikle bunlardan en belirginini olarak kabul edilir. Bununla birlikte, böyle bir adımın muazzam etkisi göz önüne alındığında, kuruluşun, iş davaları gibi göz ardı edilemeyecek bazı risklere karşı hazırlıklı olması gerekir.

Bununla birlikte, dava riskinin sadece işten çıkarma ile sınırlı olmadığına dikkat etmek gerekir. Bir şirkete işten çıkarmadan bağımsız, personelinin herhangi bir eyleminin sonucu olarak her zaman dava açılabilir. Bu tür riskler, bir kurumu çeşitli açılardan tüketme potansiyeli olan önemli mali yükümlülükler getirebilir. Peki, bu açıklamalar çerçevesinde bir kuruluşun bu tür olayların karşısında korunması nasıl sağlanabilecektir? Cevap, yeteri kadar geniş bir sorumluluk sigortası teminatı seçmek olacaktır. Özellikle günümüz kurumsal ortamında, bir yönetici sorumluluk poliçesi son derece önemlidir. Bu yazıda poliçenin ne anlama geldiği, neleri kapsadığı ve bir kuruluşun ve çalışanlarının mali güvenliği için neden önemli olduğu ayrıntılarıyla açıklanmaktadır.

Yönetici Sorumluluk Poliçesi Nedir?

Yönetici Sorumluluk Sigortası, yönetim kurulu üyelerine, yöneticilere veya kuruluşun kendisine, yönetim faaliyetleri sırasındaki herhangi bir kusurlu eylem nedeniyle haklarında başlatılan soruşturma veya yasal işlemler sonucunda ortaya çıkabilecek tazminatlar, mahkeme masrafları, halkla ilişkiler harcamaları ve benzeri gibi çeşitli masraflar için teminat sağlayan bir sigorta poliçesidir.

Bu poliçe sigortalıya iş akdinin haksız feshi, cinsel taciz, hakaret ve iftira, ticari sırların ifşası, vergi uyuşmazlıkları, ihmaller veya idari cezalar gibi durumlardan kaynaklanan tazminat talepleri için teminat sağlar.

Bir Kuruluş Neden Bir Yönetici Sorumluluk Sigortası Yaptırmalıdır?

- **Kişisel mesuliyet ve mali kayıplara karşı koruma:** Bir kuruluşun yönetici sorumluluk poliçesini yaptırmaması için çeşitli nedenler olmakla birlikte, temel sebep, sigortalıya yönetim kurulu üyesi veya yönetici sıfatıyla dava açılması durumunda doğabilecek kişisel sorumluluğa karşı koruma sağlamaktır. Poliçenin olmadığı durumda yöneticiler uyuşmazlıkların kendileri aleyhinde sonuçlanmasına karşı savunmasız kalma riski taşırlar.
- **Yönetici sorumluluk poliçesi yetenekli yöneticilerin şirkette işe başlamasına ve çalışmaya devam etmesine yardımcı olur:** Üst yönetimlerin tek bir istifa/işten çıkarma ile değişebildiği günümüz kurumsal dünyasında, liderlik pozisyonlarının doldurulması, özellikle sorumluluk açısından riski yüksek sektörlere kaliteli ve yetenekli insanların çekilmesi ve elde tutulması kişisel sorumluluktan korunulmadığı sürece zor olabilir. İşletmeler,

çalışanları adına yönetici sorumluluk sigortası satın alarak üst düzey yetenekleri kendine çekebilir ve elinde tutabilir.

- **Risk sadece halka açık şirketler ile sınırlı değildir:** Her ne kadar halka açık şirketlere faaliyetlerinden dolayı dava açılma riskinin daha yüksek olduğu düşünülse de şahıs şirketlerine de çalışanlar, hissedarlar ve diğer üçüncü şahıslar tarafından sıklıkla dava açılmakta ve bu durum yönetici sorumluluk sigortasını herhangi bir şirketin risk yönetimi stratejisinin kritik bir bileşeni haline getirmektedir.
- **Potansiyel yatırımcıları cezbetme:** İşletmeler sadece hayatta kalmak için değil, aynı zamanda gelişmek ve büyümek için de sermayeye ihtiyaç duyarlar. Bu ihtiyaç, çıkarlarının da korunmasını isteyen yatırımcılardan gelen fon akışını gerektirir. Oldukça anlaşılır bir şekilde, potansiyel yatırımcılar, risklerini ve davalara maruz kalma olasılığını azaltmak için güçlü bir yönetici sorumluluk sigorta poliçesine sahip bir şirketi tercih edeceklerdir.

Yönetici Sorumluluk Sigortası Kapsamındaki İstisnalar

Tüm sigortalarda olduğu gibi yönetici sorumluluk sigortası ile ilgili olarak da sigortalıların dikkat etmesi gereken bazı istisnalar bulunmaktadır:

- Kararın kesinleşmesinden sonra gerçekleşen masraflar (Poliçe, yalnızca kararın kesinleşmesine kadar olan masrafları karşılayacak, sigortalı

taraf suçlu bulunursa başka bir masraf karşılanmayacaktır.),

- Bedensel yaralanma veya mala zarardan kaynaklanan tazminat taleplerinden doğan zararlar (İstihdam uygulamalarından kaynaklanan tazminat talepleri, hakaret, iftira, karalama, özel hayatın gizliliğinin ihlali veya maddi hasarların ek tazminat olarak eklenmesi mümkündür.),
- Halihazırda mevcut/bilinen dava ve talepler,
- Dolandırıcılık veya görevi kötüye kullanmayla ilgili talepler,
- Sigortalının yasal olarak hakkı olmayan yasadışı kazanç veya ücretlere ilişkin talepler.

Özetle, kurumsal dünyadaki değişimin hızına şirketlerin ayak uydurması bir zorunluluk haline gelmektedir. Mevcut durum göz önüne alındığında, sigortanın önemi sadece standart teminatlarla sınırlı kalmayıp, bu yeni dönemin gerektirebileceği korunma taleplerini de kapsamaktadır. Kurumlar büyük riskleri tahmin edip önleyemese de, kurumsal bu risklerin beraberinde gelen getirdiği büyük maddi yükümlülükleri karşılamak için finansal olarak hazırlıklı olabilir.

Tarun Mathur
Entrepreneur India
12 Aralık 2022
Çeviren: Selçuk Ünal

Ian Kasırgası Halihazırda Daralmış Olan Reasürans Piyasasında Baskıyı Artıracak

Temel Değerlendirmeler

- Ian Kasırgası tahmini olarak 50-65 milyar ABD doları tutarında sigortalı hasara neden olmuştur.
- Yaklaşan yenilemeler reasürans kapasitesinde beklenen daralmayı artırabilir.
- Reasürörlerin riskleri ve modellemelerdeki belirsizlikleri değerlendirmesi, kapasitenin daha da daralmasına neden olmuştur.
- Bunun yanı sıra, piyasaya girmeye aday oyuncular sigortalı doğal afet hasarlarının altı yıldır aralıksız olarak yüksek gerçekleşmesi nedeni ile sektöre girme konusunda tereddüt etmektedir.

Özet

Ian Kasırgası'nın hayat dışı reasüransında kârlılık baskısını artıracığı öngörülmektedir. Kasırganın olumsuz etkisinin Florida'nın ötesine uzanarak önümüzdeki dönemde hasar enflasyonu gibi halihazırda fiyat artırıcı etmenlerden birini teşkil etmesi beklenmektedir. 2022 yılı başından itibaren hisse senedi piyasalarında 2022 yılı başından itibaren kaydedilen düşüş, faizlerdeki artış, ikincil risklerden ve iklim değişikliğinden kaynaklanan belirsizliklerin devam etmesi ve yeni sermaye kaynaklarındaki kısıtlamalar nedeni ile reasürans kapasitesi zaten sınırlıdır. Kasırga, afet hasarlarının ortalamasının altında gerçekleştiği 2012-2016 döneminin ardından gelen altı yıllık yüksek bir hasar döneminde gerçekleşmiştir. Aynı zamanda, ikame değerlerindeki artış ve yeni riziko değerlemelerinin reasürans talebini artırması muhtemeldir.

Ian Kasırgası'nın Eylül ayı sonlarında Florida'yı kategori 4 seviyesinde, Güney Carolina'yı kategori 1 seviyesinde vurması tahminen 50-65

milyar ABD doları arasında sigortalı hasara yol açmıştır.¹ 2005 yılındaki Katrina Kasırgası'ndan sonra en fazla sigortalı hasara neden olan ve en büyük ikinci doğal afet olan Ian, 2022'deki toplam doğal afet hasarını 115 milyar ABD doları civarına, yani 10 yıllık ortalama doğal afet hasarı tutarı olan 81 milyar ABD dolarının çok üzerine çıkarmaktadır.

Ian Kasırgası'nın yol açtığı zararın yüksekliğinde son derece şiddetli rüzgar, deniz kabarmaları ve yağmurların önemli etkisi olmuştur. Florida Eyaleti'nin kendine özgü hukuk sisteminin ve inşaat ve otomotiv tedarik zincirlerinde devam eden sıkıntıların ödenecek hasar tutarı üzerinde çarpan etkisi yapması beklenmektedir. 2021 yılında Amerika Birleşik Devletleri genelinde ev sahiplerinin açtığı davalardan Florida mahkemelerinde görülmekte olanların oranı %7 iken, ev sahiplerinin sigortacılara açtığı davalarda bu oran %76 olarak gerçekleşmiştir.² Kasırga'nın Florida'nın zaten daralmış olan reasürans piyasası üzerindeki etkisinin ciddi boyutta olması ve küresel ölçekte etki yapması muhtemeldir.

Yaklaşan yenilemeler, 2012'den 2016'ya kadar nispeten olumlu bir dönemi takiben sürekli yüksek doğal afet hasarlarının yaşandığı 2017-2022 döneminin ardından gelmektedir. Bu dönem, sigorta sektörünün tehlikeye maruz bölgelerde sigortalanan rizikoların sürekli arttığı, şehirlerin genişlediği, ekonomilerin büyüdüğü ve

¹Ulusal Sel Sigortası Programı (NFIP) hasarları dahildir. Tahmini hasarı belirleme süreci halen devam etmekte olup rakamların değişmesi söz konusu olabilir.

²"Mal Sigortası İstikrar Raporu", Florida Sigorta Düzenleme Ofisi, 1 Temmuz 2022. Ulusal Sigorta Denetçileri Birliği Piyasa Davranışı Yıllık Raporu'ndan alınan verilerdir.

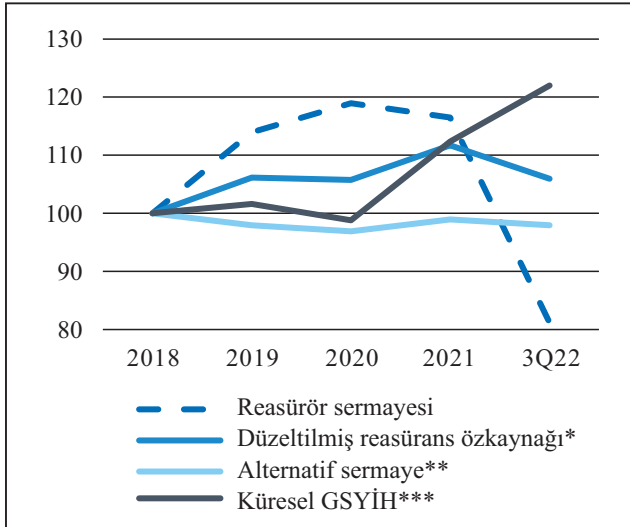
gezegen ısındıkça tehlikenin yükseldiği bir zeminde gerçekleşmiştir. Tropik siklonlar gibi büyük afetler, 2017'deki Harvey, Irma ve Maria Kasırgaları (HIM), 2018 ve 2019'da gerçekleşen Jebi, Hagibis ve Trami Tayfunları, 2021'deki Ida Kasırgası ve bu yıl gerçekleşen Ian Kasırgası ile muhteşem bir geri dönüş yapmıştır. Aynı zamanda, sigortalı rizikolardaki artışın da katkısı ile, ikincil riskler, 2017, 2018 ve 2020'deki Kaliforniya orman yangınları gibi tekrar eden milyarlarca dolarlık hasarları tetiklemiştir.

Ancak bizim Ian'dan önce bile beklentimiz, fiyatlandırmaların sigorta sektörü için düşük kalmış olması ve sermayedeki daralmanın reasürans arz ve talebini daha yüksek fiyatlarda buluşturacağı yönünde olmuştur (bkz. Şekil 2). Enflasyon 2021'den başlayarak, fiyatları nominal olarak arttırmış ve daha yüksek nominal reasürans limitleri

için talep yaratmıştır. Bu, reasürans arzındaki eğilimle taban tabana zıt bir durumdur. Aynı dönemde bazı reasürörlerin mal sigortası doğal afet risklerini azaltma veya söz konusu segmentten tamamen çıkmaya yöneldikleri, riskleri taşımaya devam edenlerin ise limitlerini sınırlama ve kapasiteyi göreceli olarak azaltma eğilimi içinde oldukları gözlenmiştir.³

Geleneksel reasürans sermayesindeki düşüşün bir diğer nedeni de (reasürans sermayesinin 2022'nin ilk üç çeyreği boyunca %30 azaldığını tahmin ediyoruz), varlık değerlerindeki geniş tabanlı düşüş olmuştur. Gerçekleşmemiş zararlar için faiz oranı değişikliklerinden kaynaklanan düzeltme yapıldıktan sonra bile, riskler (GSYİH'deki artışın da gösterdiği gibi) reasürans sermayesinden daha hızlı artmaktadır (bkz. Şekil 1).

Şekil 1- GSYİH ve Reasürans Sermayesi (2018 = 100)

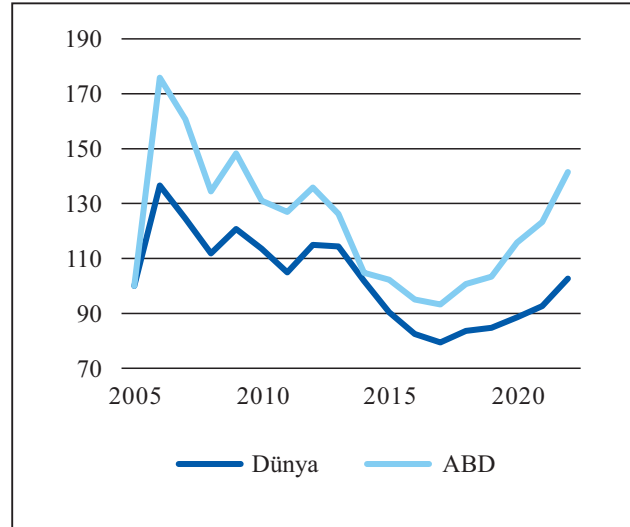
* sabit getirili menkul kıymetlerdeki gerçekleşmemiş kazançlar/kayıplar için düzeltilmiş

** son değer 1Y22

*** 2022 tam yıl tahmini

Kaynak: Aon Reasürans Çözümleri, Swiss Re Institute (SRI)

Şekil 2- Guy Carpenter Property-cat rate-on-line Index (2005 = 100)

Kaynak: Guy Carpenter, SRI

³ "Global Reasürans: Mal Sigortası Felaket Riskleri'nden Geçişin Ardından Daha İstikrarlı ve İyileştirilmiş Sonuçlar" AM Best Market Segment Report, 31 Ağustos 2022.

Geçmişte ciddi doğal afetlerin reasürans piyasasına yeni sermaye akışını tetiklediği görülmüş olup sigorta ile ilişkili menkul kıymetler gibi alternatif sermaye (Alternative Capital-AC) araçları bu tür durumlarda çabuk tepki göstermekte, bu da pazar döngülerini yumuşatmaktadır. Buna rağmen, 2018'den beri AC düzeyleri azalma eğilimindedir, bunun nedeni 2017'deki HIM ve onu takip eden yıllardaki yüksek doğal afet hasarlarıdır. AC şu anda retrosesyon pazarının büyük kısmını karşılamaktadır. ILS yapıları beklenmeyen hasarlar ve teminat uyuşmazlıklarına daha fazla maruz kalmaktadırlar. ILS yatırımcıları önümüzdeki yılın da bir büyük hasar yılı olmasını beklemektedirler.⁴ Küresel ölçekte ise modelleme ile ilgili belirsizlikler hala devam etmekte, yükselen sermaye getirileri ve kârlılık oranları ile reasürans sermayesinin kârlılığının önündeki engeller artmakta önemli miktarda retrosesyon kapasitesinin (çoğunlukla AC) bağlı durumda olduğu görülmektedir. Bu durumun 1 Ocak yenilemelerini olumsuz etkileyebileceği tahmin edilmektedir.

Daha yüksek riskler azalan risk iştahıyla karşılaştıkça gerek fiyatların artması gerekse poliçelerin teminat kapsamı ve özel şartlarının sıkılaşması beklenen bir sonuçtur. Yüksek doğal afet hasarları ile karşılaşma ve kapasitenin sınırlanması beklentisi, yaygın jeopolitik, ekonomik ve çevresel belirsizliklerin doğal bir sonucu olarak gerçekleşmektedir. Söz konusu belirsizlikler arasında Ukrayna'daki savaşın mal sigortası dışındaki sigorta poliçelerinin hasarları açısından yarattığı belirsizlik, sistemik bir siber olay tehdidi ve kuzey yarım küre kışa girerken COVID-19'da yeniden bir artış ihtimali yer almaktadır.

08 Aralık 2022/Sayı 29
Swiss Re Enstitüsü
Sigma İncelemesi 1
Ekonomi Değerlendirmeleri
Çvr: Selçuk ÜNAL

⁴ "Millette: ILS cat paradigması "kırıldı"; toptan yeniden düşünmek gerekiyor ", The Insurer TV, 13 Ekim 2022.

